

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Pplk. Sochora 27, 170 00 Praha 7
tel.: 234 665 111, fax: 234 665 444
posta@uouu.cz, www.uouu.cz

Čj. UOOU-09383/18-3

PŘÍKAZ

Úřad pro ochranu osobních údajů, jako příslušný správní orgán podle § 64 odst. 1 zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, a podle čl. 58 odst. 2 písm. i) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů), vydává dne 26. června 2019 v souladu s § 150 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, a § 90 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, tento příkaz:

Česká republika – Ministerstvo vnitra, se sídlem Nad Štolou 963/3, 170 34 Praha 7 – Holešovice, IČO: 00007064, jako správce osobních údajů podle čl. 4 bodu 7 nařízení (EU) 2016/679 při vedení Informačního systému pro státní službu (dále jen „ISoSS“),

- I. se uznává vinnou ze spáchání přestupku
 1. podle § 62 odst. 1 písm. b) zákona č. 110/2019 Sb., tedy porušila některou ze základních zásad pro zpracování osobních údajů podle čl. 5 až 7 nebo 9 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679, a to tím, že ke dni 4. července 2018 uchovávala v souvislosti se zasláním „Žádosti o založení státního zaměstnance – cizince bez možnosti ztotožnění podle registru obyvatel – do rejstříku státních zaměstnanců a přidělení evidenčního čísla“ ve 144 případech osobní údaje uvedené v kopiích osobních dokladů, minimálně v rozsahu fotografie, případně podpis a otisk prstu držitele dokladu, a to
 - a) v rozporu s účelem, k němuž byly shromážděny, tedy za účelem ověření totožnosti subjektu údajů,
 - b) bez relevantního právního titulu,
 2. a dále podle § 62 odst. 1 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb., tedy porušila některou z povinností podle čl. 8, 11, 25 až 39, 42 až 49 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 nebo hlavy II, a to tím, že v době nejméně od 1. července 2015 do 7. srpna 2018 v ISoSS nevedla záznamy o přístupech oprávněných zaměstnanců služebních úřadů do tohoto systému, tedy záznamy, které umožní určit, kdo k údajům konkrétního subjektu údajů přistoupil, a za jakým účelem,

II. přičemž se podle § 62 odst. 5 zákona č. 110/2019 Sb.

upouští od uložení správního trestu.

Odůvodnění

Podkladem pro vydání tohoto příkazu je protokol o kontrole čj. UOOU-03173/18-28 ze dne 7. srpna 2018 pořízený inspektorkou Úřadu pro ochranu osobních údajů (dále jen „Úřad“) PaedDr. Janou Rybínovou a spisový materiál shromážděný v rámci kontroly vedené u Ministerstva vnitra od 20. března do 21. září 2018, a to včetně vyřízení námitek předsedkyně Úřadu čj. UOOU-03173/18-31 ze dne 19. září 2018.

Dne 24. dubna 2019 nabyl účinnosti zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů. Podle čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod se trestnost činu posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán, a pozdějšího zákona se použije, jestliže je to pro pachatele příznivější. S ohledem na dobu spáchání protiprávního jednání specifikovaného ve výroku tohoto příkazu, jakož i s ohledem na změny právních předpisů, ke kterým došlo v období mezi spácháním skutku a rozhodováním o něm, posoudil správní orgán obsah relevantních právních předpisů účinných v době spáchání činu a obsah později účinných právních norem a dospěl k závěru, že pozdější právní úprava obsažená v zákoně č. 110/2019 Sb. je pro pachatele příznivější, neboť na rozdíl od předchozí právní úpravy obsažené zejména v zákoně č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a změně některých zákonů, ukládá Úřadu, aby upustil od uložení správního trestu v případě, jde-li o správce a zpracovatele uvedené v čl. 83 odst. 7 nařízení (EU) 2016/679.

Ze shromážděného spisového materiálu vyplývá, že dne 11. dubna 2018 byl Úřadu na základě oznámení o zahájení kontroly doručen též dokument nazvaný Souhrnná zpráva ke kontrole ISoSS. Z něj mimo jiné vyplývá, že v ISoSS jsou evidovány 2 skupiny cizích státních příslušníků (dále jen „cizinci“), a to cizinci jako zaměstnanci ve služebním poměru a cizinci jako civilní osoby, které chtějí vykonat nebo vykonaly úřednickou zkoušku podle § 35 odst. 3 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, nebo zaměstnanci v pracovním poměru, kteří vykonávají úřednickou zkoušku. [REDACTED]

[REDACTED] Pokud ne, zaeviduje cizince bez ztotožnění v ROB a vygenerované evidenční číslo zašle úřadu (kontaktní osobě uvedené v žádosti), který podal žádost v ISoSS.

Pokud se jedná o technicko – organizační dokumentaci, pak ministerstvo k dané věci uvedlo, že logování [REDACTED]

[REDACTED]

Z úředního záznamu ze dne 6. června 2018 dále vyplývá, že ministerstvo předložilo kopii formuláře nazvaného Žádost o založení státního zaměstnance – cizince bez možnosti ztotožnění podle registru obyvatel – do rejstříku státních zaměstnanců a přidělení evidenčního čísla. V této žádosti je uvedeno následující: „k žádosti je třeba vždy přiložit kopii dokladu prokazujícího totožnost státního zaměstnance, o jehož zápis do Rejstříku státních zaměstnanců služební úřad žádá. Kopie dokladu musí být státním zaměstnancem vlastnoručně podepsána a dále musí obsahovat vlastnoruční text vyjadřující souhlas státního zaměstnance s provedením kopie dokladu, jímž byla ověřena jeho totožnost“.

Z úředního záznamu čj. UOOU-03173/18-19 ze dne 14. června 2018 pak vyplývá, že kontrolující provedli dne 12. června 2018 fotodokumentaci přístupu oprávněného zaměstnance Úřadu Mgr. Radka Procházky, vedoucího oddělení vnitřních věcí, do ISoSS, a to k údajům [REDACTED], zaměstnance Úřadu.

Ministerstvo dále Úřadu předložilo dokument nazvaný Doplňující informace o kontrole Informačního systému o státní službě prováděné na základě Oznámení o zahájení kontroly čj. UOOU-03173/18-20 ze dne 19. června 2018. V něm uvedlo, že státního zaměstnance za běžných okolností eviduje v Rejstříku státních zaměstnanců na základě jeho ztotožnění přes ROB příslušný služební orgán podle § 182 odst. 2 zákona č. 234/2014 Sb., který má možnost ověřit si totožnost státního zaměstnance při jeho přijetí. Z toho vyplývá, že základní údaje, které jsou o státním zaměstnanci služebním zákonem evidovány v ISoSS, jsou garantované, důvěryhodné a správné. Tato situace ovšem neplatí u cizinců, které nelze ztotožnit přes ROB.

[REDACTED] Na žádost příslušného služebního úřadu sekce pro státní službu zapisuje základní identifikační údaje do Rejstříku státních zaměstnanců a zajistí vygenerování identifikačního čísla státního zaměstnance, které zašle příslušnému státnímu úřadu. Tento postup je nezbytný z důvodu zabezpečení důvěryhodnosti a správnosti postupů služebních úřadů při evidenci dat a správě údajů v systému ISoSS. Vzhledem k tomu, že ISoSS je informační systém veřejné správy, je významným informačním systémem a pracuje s garantovanými, ověřenými a správnými údaji ze základních registrů, je potřeba zaručit stejnou správnost údajů, které jsou zadávány mimo uvedený standardní způsob ztotožnění. Důležitým aspektem je také to, že údaje o státních zaměstnancích jsou publikovány na veřejně přístupném portálu a je zde proto vysoký zájem na jejich správnosti. Pokud má sekce pro státní službu zajistit evidenci cizinců neevidovaných v ROB do ISoSS, musí mít možnost ověřit si správnost údajů, které do tohoto informačního systému zavádí a v tom případě nelze vyjít pouze z údajů uvedených na formuláři. Podstatným faktorem je i to, že se jedná o jména a příjmení cizinců, a proto je potřeba ověřit, že jsou ve formuláři správně zadána a nedošlo např. k jejich automatické opravě. Ministerstvo dále uvedlo, že praxe ukázala, že k takové situaci v několika případech došlo a chyba byla napravena právě na základě kontroly přiložených dokladů. Praxe také ukázala, že cca polovina žádostí o založení státního zaměstnance bez ztotožnění v ROB se týká českých občanů a cizinců, kteří v ROB evidovaní jsou, a tyto žádosti jsou tudíž bezpředmětné a nebylo jim vyhověno. Z toho vyplývá, že pokud by možnost evidence státních zaměstnanců mimo ztotožnění v ROB měly samy služební úřady, došlo by k naprostému narušení důvěryhodnosti dat vedených v informačním systému veřejné správy. V rámci zachování principů dobré správy je proto nutné provádět evidenci cizince bez možnosti ztotožnění v ROB z jednoho místa, které garantuje správnost evidovaných údajů, a to na základě možnosti ověření evidovaných údajů. K 15. červnu 2018

přímo či nepřímo identifikovat, zejména odkazem na určitý identifikátor, například jméno, identifikační číslo, lokační údaje, síťový identifikátor nebo na jeden či více zvláštních prvků fyzické, fyziologické, genetické, psychické, ekonomické, kulturní nebo společenské identity této fyzické osoby. Ministerstvo tak nepochybně zpracovává v ISoSS osobní údaje státních zaměstnanců, osob, které vykonaly úřednickou zkoušku a nejsou státními zaměstnanci, členů zkušební komise a zaměstnanců, kteří pracují v ISoSS.

Dle čl. 4 bodu 2 nařízení (EU) 2016/679 se zpracováním rozumí jakákoliv operace nebo soubor operací, které jsou prováděny s osobními údaji nebo soubory osobních údajů pomocí či bez pomoci automatizovaných postupů, jako je shromáždění, zaznamenání, uspořádání, strukturování, uložení, přizpůsobení nebo pozměnění, vyhledání, nahlédnutí, použití, zpřístupnění přenosem, šíření nebo jakékoliv jiné zpřístupnění, seřazení či zkombinování, omezení, výmaz nebo zničení. Ministerstvo v informačním systému ISoSS provádí operace s osobními údaji, které jsou nepochybně zpracováním osobních údajů, neboť osobní údaje shromažďuje, ukládá na nosiče informací, uchovává a používá.

Dále je nezbytné uvést, že ministerstvo je správcem osobních údajů subjektů údajů zpracovávaných v ISoSS ve smyslu čl. 4 bodu 7 nařízení (EU) 2016/679, jak vyplývá i z § 180 odst. 2 zákona č. 234/2014 Sb. Proto je povinno dodržovat veškeré relevantní povinnosti stanovené uvedeným nařízením pro zpracování osobních údajů.

K výroku 1 písm. a) a b) tohoto příkazu správní orgán uvádí, že jedna z povinností správce je vyjádřena v zásadě účelového omezení upravené v čl. 5 odst. 1 písm. b) nařízení (EU) 2016/679, tedy že osobní údaje musí být shromažďovány pro určité, výslovně vyjádřené a legitimní účely a nesmějí být dále zpracovávány způsobem, který je s těmito účely neslučitelný; další zpracování pro účely archivace ve veřejném zájmu, pro účely vědeckého či historického výzkumu nebo pro statistické účely se podle čl. 89 odst. 1 nepovažuje za neslučitelné s původními účely („účelové omezení“).

Současně nařízení v čl. 6 odst. 1 nařízení (EU) 2016/679 stanoví, že zpracování je zákonné, pouze pokud je splněna nejméně jedna z podmínek stanovených v písm. a) až f) tohoto ustanovení a pouze v odpovídajícím rozsahu.

Ministerstvo zpracovává osobní údaje v ISoSS na základě právní povinnosti, kterou jí ukládá § 180 zákona č. 234/2014 Sb.; jedná se tedy o zpracování založené v obecnosti na právním titulu obsaženém v čl. 6 odst. 1 písm. c) nařízení (EU) 2016/679, podle kterého je zpracování zákonné, pokud je nezbytné pro splnění právní povinnosti, která se na správce vztahuje.

Pokud však jde o uchovávání kopií dokladů za účelem ověření totožnosti, správní orgán uvádí, že ministerstvo takovou právní povinnost nemá. Přitom shromažďovalo v souvislosti s vyřizováním žádostí podávaných prostřednictvím příslušného formuláře kopie osobních dokladů s osobními údaji minimálně v rozsahu jméno, příjmení, datum narození, adresa, fotografie, číslo dokladu, platnost dokladu a autorita, která dokument vydala, případně další údaje (jako např. podpis). Účelem tohoto postupu bylo dle ministerstva zajistit správnost a důvěryhodnost údajů, které byly v žádostech uvedeny. Dle ministerstva se jednalo o postup v souladu s čl. 6 odst. 1 písm. f) nařízení (EU) 2016/679, podle kterého je také zpracování nezbytné pro účely oprávněných zájmů správce či třetí strany, přičemž toto zpracování nezasahuje významně do základních práv a svobod subjektů údajů.

K tomu je však nutné uvést, že dle čl. 6 odst. 1 pododst. 2 nařízení (EU) 2016/679 se první pododstavec písm. f) netýká zpracování prováděného orgány veřejné moci při plnění jejich úkolů. Právní titul, který ministerstvo uvedlo, proto nelze na prováděné zpracování použít. V zásadě by se však mohlo jednat o postup podle čl. 6 odst. 1 písm. e) uvedeného nařízení, tj. zpracování nezbytné pro splnění úkolu prováděného ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je správce pověřen, nicméně, jak vyplývá ze zjištěných okolností, v tomto případě zcela zjevně nebyla splněna podmínka nezbytnosti dalšího uchování shromážděných údajů. Jediným dalším možným právním titulem pro toto zpracování by mohl být souhlas subjektu údajů. Je však třeba konstatovat, že souhlas získaný výše popsáním způsobem nemá náležitosti stanovené v čl. 4 bodu 11 nařízení (EU) 2016/679, tedy není svobodným a jednoznačným projevem vůle subjektu údajů, jehož obsahem je svolení subjektu údajů se zpracováním osobních údajů.

Pořizované kopie osobních dokladů ministerstvo uchovávalo i po ověření totožnosti žadatelů. Tyto kopie přitom obsahovaly i osobní údaje minimálně v rozsahu fotografie, případně podpis či otisk prstu držitele, které byly zpracovávány v rozporu s účelem, k němuž byly shromážděny, kterým bylo ověření totožnosti žadatele.

Popsaným jednáním byla porušena povinnost stanovená v čl. 5 odst. 1 písm. b) nařízení (EU) 2016/679 a současně povinnost dle čl. 6 odst. 1 nařízení (EU) 2016/679.

K výroku 2 tohoto příkazu správní orgán uvádí, že přestože je v ISoSS zavedeno logování (jak je uvedeno výše a jak jej ministerstvo detailně popsalo), bylo v průběhu kontroly bez pochybností prokázáno, že nejsou logovány přístupy oprávněných zaměstnanců služebních úřadů.

Správní orgán k dané věci dále uvádí, že logování přístupů k osobním údajům je jedním z nejzákladnějších prvků zabezpečení zpracovávaných osobních údajů v informačních systémech a zcela běžným prvkem, který automatizované systémy obsahují. V případě ISoSS se jedná o rozsáhlé zpracování osobních údajů a bez řádného logování tak nelze zajistit, aby nedošlo k neoprávněným přístupům a jinému nedovolenému zpracování, resp. zjistit, kdo případnou změnu provedl.

Podle čl. 32 odst. 1 nařízení (EU) 2016/679 je správce povinen s přihlédnutím ke stavu techniky, nákladům na provedení, povaze, rozsahu, kontextu a účelům zpracování i k různě pravděpodobným a různě závažným rizikům pro práva a svobody fyzických osob, provést vhodná technická a organizační opatření, aby zajistil úroveň zabezpečení odpovídající danému riziku. Podle čl. 32 odst. 2 nařízení (EU) 2016/679 se při posuzování vhodné úrovně bezpečnosti zohlední zejména rizika, která představuje zpracování, zejména náhodné nebo protiprávní zničení, ztráta, pozměňování, neoprávněné zpřístupnění předávaných, uložených nebo jinak zpracovávaných osobních údajů, nebo neoprávněný přístup k nim.

Ministerstvo tak nezohlednilo některá rizika uvedená v čl. 32 odst. 2 nařízení (EU) 2016/679; je totiž nutno konstatovat, že správce musí zajistit, aby i oprávněné osoby (v tomto případě oprávnění zaměstnanci příslušného služebního úřadu) přistupovaly k osobním údajům pouze tehdy, mají-li k tomu relevantní důvod. Oprávněnost přístupu však nelze zpětně ověřit, pokud není systém vybaven logováním.

Správní orgán dále uvádí, že logování mělo být zajištěno již od uvedení systému do provozu. Systém byl uveden do provozu za účinnosti zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních

údajů a o změně některých zákonů, který stanovil povinnost logovat v § 13 odst. 4 písm. c), přičemž nařízení (EU) 2016/679 bylo přijato za účelem zvýšení úrovně ochrany osobních údajů. ISoSS je významným informačním systémem státní správy ve smyslu zákona č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti), resp. vyhlášky č. 317/2014 Sb., o významných informačních systémech a jejich určujících kritériích. Vzhledem k tomu je nepochybné, že jedním z nezbytných bezpečnostních prvků je logování.

Z výše uvedeného tak vyplývá, že ministerstvo porušilo povinnost stanovenou v čl. 32 odst. 1 nařízení (EU) 2016/679.

Z čl. 83 odst. 7 nařízení (EU) 2016/679 vyplývá, že aniž jsou dotčeny nápravné pravomoci dozorových úřadů podle čl. 58 odst. 2 tohoto nařízení, může každý členský stát stanovit pravidla týkající se toho, zda a do jaké míry je možno ukládat správní pokuty orgánům veřejné moci a veřejným subjektům usazeným v daném členském státě. Podle § 62 odst. 5 zákona č. 110/2019 Sb. Úřad upustí od uložení správního trestu také tehdy, jde-li o správce a zpracovatele uvedené v čl. 83 odst. 7 nařízení (EU) 2016/679. S ohledem na skutečnost, že obviněná je orgán veřejné moci, tedy správce uvedený v čl. 83 odst. 7 nařízení (EU) 2016/679, upustil správní orgán od uložení správního trestu.

Správní orgán považuje ve smyslu § 150 odst. 1 správního řádu skutkové zjištění za dostatečné a na základě výše uvedeného považuje za prokázané, že ministerstvo spáchalo svým jednáním přestupek podle § 62 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 110/2019 Sb., a proto rozhodl podle § 150 odst. 1 správního řádu ve spojení s § 90 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb. ve věci příkazem.

Poučení: V souladu s § 150 odst. 3 správního řádu lze u Úřadu pro ochranu osobních údajů proti tomuto příkazu podat ve lhůtě 8 dnů ode dne jeho doručení odpor, kterým se příkaz ruší a řízení pokračuje.

Příkaz je doručen dnem převzetí stejnopisu, nejpozději ale desátým dnem od jeho uložení na poště. V případě doručování do datové schránky je dnem doručení okamžik přihlášení oprávněné osoby do datové schránky, nejpozději ale desátý den ode dne dodání příkazu do datové schránky.

Praha 26. června 2019

otisk
úředního
razítka

Vanda Foldová
ředitelka odboru kontrolního